

Materiały do zajęć dla studentów III roku Medycyny Weterynaryjnej

Plan badania klinicznego zwierząt

1. Opis zwierzęcia (*generalia, signalement*)

- ✓ gatunek,
- ✓ płeć,
- ✓ rasa,
- ✓ maść (odmiany, odmastki),
- ✓ wiek,
- ✓ wielkość, waga,
- ✓ użytkowość.
- ✓ oznakowanie specjalne (nr kolczyka, czipa, tatuaż, grupa krwi)

2. Wywiad (*anamnesis*).

Zbieranie wywiadów od właścicieli zwierząt (dane dotyczące choroby, dane dotyczące warunków życia).

Wywiad dotyczący choroby (*anamnesis morbi*):

- ✓ Data i okoliczności zachorowania
- ✓ Zaobserwowane objawy chorobowe (kolejność pojawiania się, nasilenie)
- ✓ Uprzednio przebyte choroby (jakie? kiedy?)
- ✓ Zachorowania innych zwierząt w gospodarstwie (tego samego gatunku lub innych)
- ✓ Dotychczas wykonane badania i wyniki
- ✓ Zastosowane leczenie (zabiegi i leki) i postępowanie profilaktyczne (szczepienia, odrobaczanie, dezynfekcja)

Wywiad dotyczący warunków życia zwierzęcia (*anamnesis vitae*)

- ✓ Pochodzenie zwierzęcia
- ✓ Żywnienie (dawki pokarmowe, rodzaj i jakość pasz)

- ✓ Pojenie
- ✓ Warunki utrzymania i pielęgnacja (pomieszczenia, stanowiska, boksy)
- ✓ Sposób użytkowania i zmiany (wydajność)
- ✓ Ogólna ocena stanu zdrowia zwierząt w danym gospodarstwie

3. Stan obecny zwierzęcia (*status praesens*).

Przedmiotowe badanie ogólne.

1. Habitus — wygląd zewnętrzny zwierzęcia w chwili badania (budowa, postawa, stan utrzymania i odżywienia, zachowanie się zwierzęcia — temperament).

2. Badanie dostępnych błon śluzowych naturalnych otworów ciała (barwa, wilgotność, wykwity).

3. Oczy

Powieki (szerokość szpary powiekowej, rzęsy, migotka, gruczoły łzowe)

Gałki oczne (usadowienie, oś wzrokowa, ruchomość, białkówka, tęczówka, źrenica).

4. Badanie węzłów chłonnych (znajomość topografii), oglądanie, omacywanie (wielkość, kształt, budowa, konsystencja, tkiwość, ciepłota, przesuwalność na podłożu i przesuwalność skóry nad węzłem).

5. Badanie ciepłoty wewnętrznej ciała (fizjologiczne wartości ciepłoty wewn. u poszczególnych gatunków zwierząt, rodzaje gorączki, tor gorączkowy).

6. Badanie oddechów, fizjologiczne ilości oddechów u poszczególnych gatunków zwierząt (tachy- i bradypnoe).

7. Badanie częstości tętna (normy fizjologiczne u poszczególnych gatunków zwierząt, tętno częste i rzadkie (tachy- i bradycardia)

Przedmiotowe badanie szczegółowe.

1. Badanie zewnętrznych powłok ciała.

✓ **Skóra i jej wytwory.**

Włosy i pióra (gęstość, przyleganie, barwa, połysk).

Rogi, racice, szpara międzyraciczna, kopyta (wielkość, kształt, barwa, połysk, struktura powierzchni, ciepłota, wrażliwość, stan pielęgnacji)

Naskórek (barwa, grubość, rogowacenie- złuszczenie).

Skóra właściwa (barwa, wilgotność, natłuszczenie, zapach, rozmieszczenie ciepłoty zewnętrznej ciała, elastyczność).

Świąd, zmiany objętości (obrzęk zapalny i niezapalny).

Wykwity — pierwotne i wtórne.

✓ **Muszla uszna i zewnętrzny przewód przewód słuchowy.**

2. Badania układu oddechowego.

Badanie górnych dróg oddechowych.

✓ Okolice otworów nosowych.

✓ Wypływ z nosa *dejectio nasalis* (symetria, ilość, konsystencja, barwa, zapach, domieszki).

✓ Gra skrzydełek nosowych.

✓ Wydychane powietrze (siła, ciepłota, woń).

✓ Śluzawica, tarcza ryja, wierzchołek nosa.

✓ Bliższe badanie okolicy nosa: zewnętrzne — kształt, symetria, wewnętrzne — błona śluzowa nosa.

✓ Szmer okolicy nosa.

✓ Zatoka szczękowa i czołowa (symetria, ciepłota, podatność na ucisk, wrażliwość, odgłos opukowy).

✓ Worki powietrzne.

✓ Krtań. Badanie wewnętrzne: małe zwierzęta — bezpośrednio, duże zwierzęta — pośrednie, oglądanie (rhinolaryngoskopia). Badanie zewnętrzne — symetria, kształt, ciepłota, wrażliwość, wyczuwalne drżenia, szmer krtańowy. Kaszel spontaniczny i reakcyjny — sposoby wywoływania kaszlu reakcyjnego (częstość, wilgotność, bolesność, siła, czas trwania, głośność, dźwięczność)

✓ Tchawica — kształt, ciepłota wyczuwalne drżenia, szmer tchawiczy.

✓ Tarczyca — wielkość, konsystencja, wrażliwość, ciepłota, przesuwalność.

Badanie klatki piersiowej.

- ✓ Oglądanie (budowa, kształt, symetria). Ruchy oddechowe (częstość, typ, rytm, jakość, głębokość). Duszność wdechowa, wydechowa, mieszana.
- ✓ Omacywanie: ciepłota, wrażliwość, wyczuwalne drżenia.
- ✓ Opukiwanie: topograficzne granice płuc, porównawcze — zmiany odgłosu opukowego.
- ✓ Osłuchiwanie — rodzaje szmerów oddechowych fizjologicznych. Szmary oddechowe patologiczne.

3. Badanie układu krążenia.

- ✓ **Serce**
 - oglądanie okolicy serca (uderzenie boczne i koniuszkowe- lokalizacja),
 - omacywanie (uderzenie, ciepłota, wrażliwość)
 - opukiwanie (pole stłumienia sercowego, zmiany pola i odgłosu opukowego).
 - osłuchiwanie (tony serca w punktach głównych — zmiany siły, barwy, rytmu).
- ✓ **Badanie naczyń obwodowych:**
 - Tętnice — tętno: częstość, rytm, jakość wypełnienie, napięcie, siła, chybkość, równość tętna.
 - Żyły — wypełnienie, falowanie, tętno żyłne ujemne i dodatnie.
- ✓ **Badania dodatkowe:** badania wydolności układu krążenia (testy wysiłkowe, ekg, rtg).

4. Badanie układu trawiennego.

- ✓ Badanie apetytu i pragnienia. Sposób przyjmowania karmy i wody (żucie, połykanie, przeżuwanie, wymioty, regurgitacja).
Badanie jamy ustnej, gardła i przełyku
 - oglądanie od zewnątrz i wewnątrz, drożność- przechodzenie kęsów i wody
 - omacywanie (ciepłota, wrażliwość okolicy)
- ✓ Powłoki brzuszne:
 - oglądanie (wielkość, kształt, symetria)
 - omacywanie: (stan napięcia, wrażliwość, undulacja)
 - opukiwanie: (topografia odgłosu opukowego)

— osłuchiwanie: (topografia, rodzaj i nasilenie szmerów perystaltycznych).

Laparoskopia.

Punkcja próbna do jamy otrzewnowej.

Badanie wątroby i śledziony (omacywanie, poukiwanie).

Wydalanie kału (sposób, częstość, ilość, konsystencja)

✓ **Badanie żołądka i jelit u konia**

—diagnostyczne sondowanie

—badanie przez powłoki brzuszne

—badanie przez prostnicę

—wlew doproctniczy.

✓ **Badanie przedżołądków, trawieńca i jelit przeżuwaczy**

— Żwacz: oglądanie (wypełnienie dołu głodowego); omacywanie (stan napięcia konsystencja, wrażliwość, ruchy żwacza; opukiwanie (topografia odgłosu, opukowego); osłuchiwanie (częstość, siła, rodzaj, skurczów i szmerów żwacza). Sondowanie i badanie treści żwacza.

— Czepiec: omacywanie głębokie (wrażliwość); opukiwanie (szmery czepcowe). Próby bólowe czepca. Wykrywanie ciał obcych.

— Księgi: opukiwanie (odgłos opukowy); osłuchiwanie (szmery)

Badanie jelit przez prostnicę u bydła.

5. Badanie układu moczowo-płciowego

✓ **Układ moczowy**

—Badanie zewnętrzne okolicy nerek oglądanie; omacywanie, opukiwanie.

—Badanie przez prostnicę u dużych zwierząt a przez powłoki brzuszne u małych zwierząt: nerek, moczowodów, pęcherza moczowego, cewki moczowej.

—Wydalanie moczu: ilość, częstość, sposób.

—Cewnikowanie pęcherza moczowego.

✓ **Układ płciowy.**

—Samce: zachowanie psychoseksualne, popęd płciowy, drugorzędne cechy płciowe, oglądanie i omacywanie napletka, prącia, moszny, jader).

—Samice: cykl płciowy. Badanie przez oglądanie i omacywanie zewnętrznych narządów płciowych i gruczołu mlekowego.

6. Badanie układu ruchu i nerwowego

✓ **Badanie układu ruchu:** kośćciec, stawy, mięśnie, ścięgna, kopyta i racice, palce i pazury.

— Postawa stojąca, leżąca i w ruchu (prawidłowa, nieprawidłowa - ulgowa, wymuszona)

— Mięśnie: oglądanie i omacywanie (symetria, objętość, wrażliwość, ciepłota, stan napięcia)

— Kośćciec: oglądanie (kształt, symetria, wielkość), omacywanie (ruchomość, wrażliwość, konsystencja), opukiwanie (wrażliwość), linia kręgosłupa, czaszka

— Stawy: oglądanie (kształt, wielkość, symetria), omacywanie (wrażliwość, ciepłota, ruchomość bierna)

✓ **Badanie układu nerwowego**

— Ocena stany psychicznego zwierzęcia: zachowanie się zwierzęcia i zaburzenia świadomości;

— Czucie powierzchowne skóry i błon śluzowych (dotyk, ból,)

— Czucie głębokie z pni nerwowych

— Badanie sprawności zmysłów słuchu, wzroku, węchu, smaku.

— Sprawność ruchowa (*motilitas*) : stan napięcia mięśni, niedowłady i porażenia, skurcze, ruchy i położenia nieprawidłowe, pobudliwość nerwów i mięśni, odruchy powierzchowne i głębokie).

Badanie dodatkowe: płyn mózgowo-rdzeniowy.